Foreningen Danmarks Vilde Natur
Lokalafdeling Nordsjælland
www.danmarksvildenatur.dk
email: nordsjl@danmarksvildenatur.dk

22. oktober 2025

Høringssvar om Naturnationalpark Hellebæk fra foreningen Danmarks Vilde Natur (DVN), lokalafdeling Nordsjælland.

I DVN Nordsjælland er vi rigtig glade for etableringen af Naturnationalpark Hellebæk! Naturnationalparker er en lovende ny tilgang til en naturforvaltning, der på lange stræk har spillet fallit i Danmark, og indtil nu ikke har formået at bremse biodiversitetstabet. Hellebæk indeholder mange fine naturværdier og en forvaltning med biodiversitet som formål, som det er beskrevet i Naturnationalparkloven, er et tiltrængt og velkomment paradigmeskift. Vi er glade for at der allerede på side 7 i projektplanen står følgende sætning: "Naturnationalparken skal forvaltes med natur og biodiversitet som hovedhensyn, hvor skov- og landbrugsdriften ophører", og vores høringssvar vil basere sig i vid udstrækning, på netop dette grundprincip.

Her følger punktvis DVN Nordsjællands kommentarer til den foreslåede projektplan for naturnationalpark Hellebæk.

1) I forhold til naturnationalparkloven, hvor det er natur og biodiversitet der står centralt, er vi forbeholdne overfor de hensyn, der tages til de kulturhistoriske værdier. Vi er ikke som sådan imod, at de kulturhistoriske værdier bevares i vid udstrækning, men vi mener, at det i nogen grad står i vejen for naturnationalparklovens formål, samt at områdets forvaltning bør ske med natur som 1. prioritet. Argumentationen for at udelade kvæggræsning fra store dele af Hellebæk omhandler de relativt tunge kvægs potentielle slid på dammenes brinker og andre uhensigtsmæssige effekter på damme og stendiger. Til grund for disse bekymringer ligger, så vidt vi i DVN er orienterede, to konkrete episoder: Den ene omhandler ødelæggelsen af et stendige, som kvæg bevægede sig henover. Det var en hændelse der skete med en væsentlig større kvægbesætning end tilfældet er i dag, og desuden skete som følge af uhensigtsmæssig placering af en foderplads, som ikke længere vil blive anvendt. Den anden episode omhandler en ko som faldt i Fandens Hul, hvilket naturligvis er uheldigt og kunne give anledning til unødig næringsberigelse af sårbar natur, men som må formodes at være en sjælden hændelse eller noget der kunne forhindres ved mindre hegning eller anden afværgning på arealet. Kvægets slid på brinkerne er så vidt vi ved derudover af ren teoretisk karakter. I DVN mener vi ikke at det i tilstrækkelig grad er vist eller blot sandsynliggjort, at kulturminderne vil lide væsentlig overlast af kvægets græsning. Vi mener desuden at, uhensigtsmæssigt slid på værdifulde minder let og hurtigt ville kunne opdages og afværges lokalt og vil påstå, at ingen minder er af en karakter der ikke let ville kunne retableres, hvis køernes slid skulle vise sig at være et **problem**. Det burde som minimum undersøges i forsøgsområder, hvorvidt dette slid er et problem i praksis.
2) Vi støtter varmt planerne om genopretning af naturlig hydrologi. Vi stiller os lidt uforstående over at man vælger at bibeholde stemmeværkerne, der kan bruges til at tømme de naturlige søer og gravede damme gennem kanaler i området. Disse er for længst udskiftet med nye materialer og er naturligvis ikke de oprindelige, og vi har svært ved at se at det giver mening at

opretholde deres funktion. Vi forstår at dammene vil blive bevaret som kulturminder, og er for så vidt glade for den ekstra, om end kunstige, hydrologi på arealerne. Denne hydrologi vil blive styret af stemmeværkerne, men det er uklart hvorvidt styringen af vandspejlet er med natur eller kultur som 1. prioritet. I tilfælde af at stemmeværkerne i sig selv er værdifulde kulturminder, kunne man forestille sig at både naturlige søer og kunstige damme blev retableret med naturlige, og at man gjorde plads til at stemmeværkerne kunne blive siddende hvor de sidder, men uden at holde direkte på vandet. De allerede udgravede vandkanaler kunne man for vores skyld sagtens bibeholde som kulturminder.

3) Vi støtter varmt planerne om veteranisering og fældning af oversøiske arter, samt at skoven lægges urørt, og har ingen yderligere ønsker eller kommentarer til de tiltag, Naturstyrelsen allerede har gjort og har planer om at gøre.
4) Vi støtter generelt tanken om at naturgenopretning inkluderer udsætning af store græssende dyr, og derfor glæder vi os til, at der skal udsættes kronvildt på hele arealet, som vi dog ville ønske blev åbnet for kvæget også. Vi er ærgerlige over at man ved selve etableringsaftalen fastlåste arts-valget så snævert, som det er gjort, og at man trods viden om vigtigheden af funktionel diversitet, som beskrevet i projektplanen, har fravalgt nøglearter, som er oplagte til arealets beskaffenhed. De åbne græsningsarealer er forholdsvis artsfattige og domineret af næringskrævende konkurrencearter, som konsekvens af tidligere landbrugsdrift og sommergræssende kødkvæg. Disse arealer vil kun meget langsomt overgå til en mere artsrig vegetation, hvilket dels kunne hjælpes på vej af en større variation af græssende dyr og dels udlægning af græstørv fra artsrige overdrev i nærheden. Det er derfor meget beklageligt at man på forhånd har udelukket tanken om heste, der er en utrolig vigtig faktor for biodiversitet på græsland, ligesom både geder og vildsvin på sigt bør overvejes for at holde centrale naturtyper fri for opvækst, således at man kan undgå at skulle lave maskinel naturpleje. For at slå hul på græstæppet savnes i øvrigt naturlig kønsfordeling af kvægflokken, således at der kunne komme tyregrav på arealet.
   Forvaltningen af kvægbesætningen er, som vi ser det, problematisk i forhold til naturnationalparkens formål. Intentionen med naturnationalparker er natur, og derfor er enhver form for produktion (af dyr, honning, tømmer, tørv mv) uforeneligt med formålet. Vi er glade for, at man har valgt at fortsætte med reproducerende kvæg, men stiller os uforstående overfor at man vil fortsætte med en bestand af køer, der årligt vil få tilført en tyr i begrænset periode. Dette minder om fortsat kødproduktion og vil medføre unaturligt store bestandsfluktuationer og et unaturligt relativt stort årligt udtag af individer fra flokken. Manglen på tyre vil gøre, at der ikke laves tyregrav og mangel på det nødvendige slid på vegetationen fra de tungeste individer. Vi er dog glade for at man åbner for en eventuel justering med tiden, og vil minde om, at det er naturen der har førsteprioritet; Hensyn til dyrevelfærd og besøgende burde ikke være en hindring, i og med at man på tilsvarende – og endnu mindre – arealer mange andre steder i landet har intakte kvægflokke gående. Dyrevelfærd bør desuden ses som en bredere pallette af muligheder for livsudfoldelse, og ikke kun et spørgsmål om tilstrækkeligt opsyn og fravær af sult; et naturligt liv i selvvalgte flokke på store arealer, hvor dyrene kan handle og vælge det liv de vil, er også vigtige dyrevelfærdsparametre. Kvæget kommer til at ramme ned i et pudsigt mellemrum mellem at være vilde og være tamme husdyr, og i DVN mener vi, at vi, så langt som dyrevelfærdsloven tillader det, skal se kvæget som en del af biodiversiteten med ret til eget liv på arealerne.
5) Hegnslinje og adgangsforhold. Vi har i udgangspunktet ingen indvendinger overfor hegnslinjen, som er et resultat af mange timers hovedbrud pga. diverse reelle udfordringer med både

naboer og landskab, og som vi synes Naturstyrelsen har inddraget og vægtet så godt, som det kan gøres. Vi er glade for at der kommer mange låger i hele hegnslinjen, og at adgangsforholdene til naturområdet bliver alsidige.

6) Forvaltning af de udsatte dyr: Vi forstår fuldt ud Naturstyrelsens fokus på at sikre dyrevelfærden for de udsatte dyr, både for rent praktisk at overholde lovgivningen på området, men også i lyset af det fokus der er på emnet. Vi bakker op om tilsyn på dyrene skal ske på bestandsniveau, samt princippet om at eventuelt syge eller skadede dyr ikke skal behandles, men udtages fra arealet. Vi støtter også at man laver en proaktiv forvaltning med udtagning efter forventet bæreevne og er glade for, at man i denne forbindelse har fokus på at understøtte naturlige fluktuationer i bestandsstørrelse.
7) Ådsler: Vi håber rigtig meget at Naturstyrelsen hurtigst muligt vil opsætte så mange ådselspladser, som det er muligt på arealet, herunder både nogle der ligger i faunalommerne uforstyrret af den meste menneskelige trafik, og også gerne nogle på mere spektakulære placeringer, f.eks. hævet over terræn i nærheden af Avlsgården, således at en interessant ådselsspisende fuglefauna kan tillokkes og ses af de besøgende. Idet der ikke skal udtages dyr til konsum, men alene til anden naturpleje, henstiller vi til at man stræber efter at samtlige krondyr og kvæg der bortreguleres på arealet, henlægges på ådselspladser.

På bestyrelsens vegne

Henrik Rødgaard
Formand for Danmarks Vilde Natur,
Nordsjællandsafdelingen